

Op tijd spreken over zorg en behandeling bij het naderende levenseinde

Wanneer u geconfronteerd wordt met een levensbedreigende ziekte waarbij genezing uitgesloten is, zullen u en uw naasten een ingrijpende periode doormaken. Deze folder geeft informatie over het belang van het op tijd spreken over zorg en behandeling bij het naderende levenseinde. Ondanks verdriet en andere nare gevoelens is het erg belangrijk dat u op tijd met uw naasten en hulpverleners praat over uw zorgen, verwachtingen en wensen. Zo raakt u beter voorbereid waardoor angst en onzekerheid kunnen verminderen.

Een goede afstemming met uw hulpverleners

Wanneer genezing niet meer mogelijk is, wil dat niet zeggen dat uw arts niets meer voor u kan doen. Van uw arts mag u verwachten dat deze eerlijk en open met u praat over de mogelijkheden en onmogelijkheden en over de zorg die u nodig hebt in uw laatste levensfase.

Goede en tijdige informatie op maat is heel belangrijk, ook het vertrouwen dat uw arts zal proberen rekening te houden met uw persoonlijke behoeften. Het is erg belangrijk dat u zelf goed nadenkt over wat u wel en niet wilt en uw overwegingen kenbaar maakt. Stel gerust al uw vragen, hoe moeilijk ook, zodat u er niet mee blijft zitten. U kunt zelf aangeven wanneer en waarover u en eventueel uw naasten informatie willen. Het is altijd mogelijk dat u een vertrouwd iemand ter ondersteuning bij het gesprek met uw hulpverleners aanwezig laat zijn.

Waarover praten?

Uw arts zal u informeren over de ziekte en het waarschijnlijke verloop. Het is goed dat u beseft dat het voor een arts vaak niet eenvoudig is om uitspraken te doen over de toekomst.

Ook wanneer genezing niet mogelijk is, zal de arts u wijzen op de voor- en nadelen van de medische behandelingen die mogelijk zijn. Omdat voor een behandeling uw toestemming nodig is, zal de arts u betrekken bij de beslissingen over de zorg aan u. Om toestemming te kunnen geven, moet u natuurlijk goed geïnformeerd zijn. Wanneer u weet wat u wilt weten en dat goed besproken hebt, is de kans het grootst dat u ook de behandeling en verzorging krijgt die bij u past. Hieronder volgen een paar belangrijke onderwerpen waarover u het met uw arts en andere hulpverleners kunt hebben.

Wel of niet behandelen?

Deze vraag zult u zich als patiënt niet automatisch stellen als u voor een behandeling in het ziekenhuis wordt opgenomen. Toch kan deze vraag zich voordoen, als uw toestand plotseling verslechtert of wanneer een levensbedreigende ziekte wordt vastgesteld. Daarom is het goed om in een vroeg stadium over deze mogelijkheid na te denken. Behandeling kan bij een ongeneeslijke ziekte tijd aan uw leven toevoegen en/of de kwaliteit ervan verbeteren. Wanneer u een behandeling (bv. reanimeren) niet (meer) wenst, kunt u dit altijd met uw arts bespreken. Deze zal uw keuze respecteren. Het kan gebeuren dat de arts geen zinvolle behandeling meer mogelijk acht en u wel. Het is goed dat u hierover praat met uw behandelend arts. In het uitzonderlijke geval dat uw arts een door u gevraagde behandeling weigert en u wenst die behandeling toch, kunt u om verwijzing naar een andere arts vragen.

Zelf nog kunnen beslissen

Bij het einde van het leven kan het zo zijn dat u niet meer in staat bent zelf beslissingen te nemen. Het is goed om daarom op tijd de nodige zaken te regelen. U kunt een naaste vragen om namens u als vertegenwoordiger op te treden in alle situaties waar het om medische zorg gaat. Stelt u anderen, waaronder de behandelend arts, op de hoogte van deze beslissing. Leg uw wensen schriftelijk vast (zie volgende punt). Als er niets schriftelijk vast ligt, zal uw arts in situaties waarin u zelf niet meer kunt beslissen overleg voeren met uw wettelijke vertegenwoordiger.

Zorg- of wilsverklaringen

Het is belangrijk om uw wensen en verlangens over medische beslissingen in de toekomst schriftelijk vast te leggen in een zorg- of wilsverklaring. Zo maakt u duidelijk wat u onder bepaalde omstandigheden wilt dat er met u gebeurt als het gaat om behandeling, verpleging en verzorging. Wanneer u niet meer in staat bent uw eigen mening naar voren te brengen, geldt uw schriftelijke verklaring voor het nemen van beslissingen. Hiermee krijgen uw naasten de mogelijkheid om, in die ook voor hen zo moeilijke omstandigheden, uw wensen te kunnen verwoorden.

Het is van belang dat (huis)arts en vertrouwenspersonen op de hoogte zijn van deze verklaring. U kunt met zo'n schriftelijke wilsverklaring een persoonlijk gemachtigde aanwijzen maar ook een levenswensverklaring, behandelverbod of euthanasieverzoek kenbaar maken.

Zorg gericht op uw behoefte

Wanneer u ongeneeslijk ziek bent of als het levenseinde in zicht is, kan in de laatste levensfase lijden worden verlicht. Deze vorm van zorg wordt palliatieve zorg genoemd. Het is intensieve en voortdurende zorg gericht op draaglijkheid van het leven en het welzijn van de patiënt en diens naasten. Dit is vaak meer dan alleen pijnbestrijding. Bij palliatieve zorg gaat het erom dat:

- De zorg minder op de ziekte is gericht en meer op de patiënt en het verlichten van eventueel lijden.
- De zorg en behandeling gericht zijn op bestrijding van pijn maar ook andere onaangenaamheden.
- Er aandacht wordt besteed aan dat wat u nodig hebt en uw behoeften, ook psychische, sociale, spirituele en levensbeschouwelijke.
- Ook uw naasten bijstand en begeleiding kunnen krijgen.

Bespreek met uw arts en andere hulpverleners welke mogelijkheden van palliatieve zorg er voor u zijn. Palliatieve zorg wordt gegeven door een team van samenwerkende hulpverleners. U geeft zelf aan waar u behoefte aan hebt en/of u met de voorgestelde zorg instemt.

Levensbeëindiging

Het kan zijn dat u tot de conclusie komt dat u zó niet verder kunt en wilt leven. Hierbij spelen uw gedachten over behandelmogelijkheden mee en ook uw beoordeling van draaglijkheid en waardigheid van het leven. De beslissing om het leven vervroegd te willen beëindigen, komt dan aan de orde. Vervroegde levensbeëindiging (euthanasie), mits toegepast volgens toetsbare zorgvuldigheidseisen, is wettelijk mogelijk. Dit moeten twee artsen, onafhankelijk van elkaar, samen met u beoordelen. Nagegaan moet worden of u niet impulsief of ondoordacht beslist en of u goed geïnformeerd bent, ook over resterende behandelmogelijkheden. Euthanasie mag alleen plaatsvinden als er sprake is van ondraaglijk en uitzichtloos lijden. Een arts is niet verplicht om euthanasie te verrichten als hij dat niet wil of kan. De arts moet dit wel op een passend moment en zo vroeg mogelijk duidelijk maken zodat u, in goed overleg, kunt kiezen voor een andere arts.

Donatie

De Wet op de Orgaandonatie geeft verplichtingen aan ziekenhuizen en de daar werkzame artsen. Dit betekent dat na het overlijden van een patiënt gedacht moet worden aan de mogelijkheid van orgaan- en/of weefseldonatie. De behandelend arts zal nagaan of de overledene medisch gezien een geschikte donor is. Hierna zal hij het donorregister raadplegen om na te gaan of de overledene als donor geregistreerd staat. Wanneer de overledene als donor geregistreerd staat, wordt dit meegedeeld aan de nabestaanden. Als de overledene niet geregistreerd staat in het donorregister, vraagt de behandelend arts de nabestaanden toestemming voor donatie van organen en/of weefsels van de overledene.

Andere onderwerpen

Andere zaken die aan bod kunnen komen in gesprekken met uw arts en andere hulpverleners zijn bijvoorbeeld:

- Wanneer u mogelijk elders moet worden opgenomen.
- Informatie over een hospice.
- Welke vormen van (geestelijke) bijstand mogelijk zijn.
- Welke steun er is vanuit patiëntenorganisaties.

Hebt u nog vragen?

Aarzelt u niet om onderwerpen waarover u vragen hebt ter sprake te brengen.

Meer Informatie

Voor meer informatie wijzen we u op de folder van o.a. de Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie (NPCF) met de titel: "Spreek op tijd over uw levenseinde". In deze folder vindt u aanvullende informatie, adressen van belangrijke verenigingen en organisaties op dit terrein en een overzicht met aandachtspunten die u kunt gebruiken voor gesprekken met uw arts en andere hulpverleners.

Deze folder is verkrijgbaar bij het Informatiecentrum in de centrale hal van het Antonius Ziekenhuis.

**Antonius Ziekenhuis
Bolswarderbaan 1
8601 ZK Sneek**

**Urkerweg 4
8303 BX Emmeloord**

**Vissersburen 17
8531 EB Lemmer**

**Postadres
Postbus 20.000
8600 BA Sneek**

**Telefoon
0515 - 48 88 88**

www.mijnantonius.nl

22-11-2016